

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorvm Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Q[...] ecce peccatores intenderunt arcum, parauerunt sagittas suas in pharetra, ut sagittent in obscuro rectos corde.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

Quid humanarum traditi-
ticulari magistri faciat.

nisi quod conscientias excarnificant, semper discentes & ad scientiam ueritatis nunquam peruenientes, tantum speciem pietatis habentes & uirtutem eius negantes, captiuas ducentes, mulierculas oneratas peccatis: Reuera enim peccatis magis onerant & inquietant, quam exonerent & consolentur. Huc pertinet Doctores satisfactionum, indulgentiarum, modorum confitendi, & inuentionum eiusmodi infaniarum. Vos ergo (ait Dauid) me docebitis uestra, quod loquar, ero amissa fiducia in domino, sicut profuga auis amisso nido: Absque enim sequar. Vnde dictio, תַּאֲמִיגְרָא, אַיִן in hebraeo eiectionem, profugam, uagam, motionem significat, ut Gen. iij. Vagus & profugus eris in terra. Et infra Habitabat in terra Naid (id est, profugus) Vnde & signum quod dominus in Cain posuit, ne interficeretur, tremor scilicet, his ipsis, conuenit phrenapatis, id est, mentium deceptoribus, quod nunquam non habeant trepidam & pauidam conscientiam, quantumlibet operentur sua bona, quin imagine sui patris, merentur. Non enim est pax impijs, ait dominus Isaia, xlvij. Sed sicut mare feruet impius, & redundant fluctus eius.

Hebraum ergo sic redderem: In domino speraui, quomodo dicitis animae meae: Moue montis auis: id est, esto in montibus profuga quaedam auis. Aduerbum, sicut, non est in textu, uult enim dicere: Esto uaga auis montis. Est enim Allegoria. Et mons, hoc loco proprie significat multitudinem motuum, quales sunt in deserto & syluis a cultu & frequentia hominum remoti, ut indicet, proprie animam profugam & a fiducia sua nido, in deserto eiectam, Eadem enim dictio hic ponitur, quae Isaia, xl. Aspera (id est, motosa) in uias planas. Cum talia motosa sint & inuia & impedita, Vbi satis indicat per Christum reduci animas a motibus istis, id est, montuosis & inuijs iusticijs, ad facilem & planam in fide iusticiam. Deinde cum sint ex iusticiae difficiles & amfructuosae & dispendiosae, sicut montium talium uia, nihilominus tamen instantur & superbiae sunt, ut eas altitudine montium necesse fuerit significari. Ac sic Propheta eodem uerbo simul & miseriam & superbiam expressit eorum, ut qui de ea re gloriarentur, in qua laborant miserime, cum lametari potius debuerint. Hanc iusticiae infelicitatem superius audiuius dici, Auen & Amal, id est, dolorem & laborem.

Hoc parum refert, quod hebraus Auen generali nomine, non passerem speciatim liter habet צִפּוֹר zipor.

Quoniam ecce peccatores intenderunt arcum, parauerunt sagittas suas in pharetra, ut sagittent in obscuro rectos corde.

Hieronymus sic: Quia ecce impij intenderunt arcum, posuerunt sagittam suam super neruum, ut sagittent in abscondito rectos corde. Mediam partem culam uersus, ego libens, sic uerterem: Direxerunt sagittam suam ad signum, Mihi enim hebraus uidetur dicere de ijs, qui sagittas emissuri dirigunt ad meam propositam. Quod ex uerbo direxerunt apparet: Nam, nec pharetram, nec neruum proprie inuenio.

Patet autem psalmum loqui de impijs & hypocritis, quos iam saepius diximus nominari Raza, in iusticia propria incedentes, inimicos iusticiae dei propter deum & zelum ueritatis. Reddit autem rationem iam dictam, dicens: Dixi impijs uelle, ut fiam auis montium, profuga, dimisso nidulo fiduciae meae in Christo, uere dixi, quia ecce deus optime docet, seducunt recticordes & destrunt ea quae tu perfecisti, quo quid aliud faciunt quam inquietas & trepidas animas?

Celeberrima

Celeberrima est Allegoria ista, arcus & sagittarū, non modo in sacris literis, Arcus & sagittarū
 sed & quotidianis vulgi puerbijs. Arcum scilicet esse linguam seu oratorem, seu oratorum
 suum eo instituant, & uerba impij dogmatis & similia. Itaq; impij linguā
 perdant. Sicut Ioan. x. de furibus eisdem dicit. Quotquot uenerunt, fures &
 latrones fuerunt. Fur nō uenit, nisi, ut mactet & perdat. Ego autē ueni, ut uitā
 habeant, & abundantius habeāt. Putas cur Euāgelista, cū hac dixisset Christum
 scriberet, adderet de suo? Illi non cognouerunt, qd loqueretur eis, nisi qd impij
 nō possunt intelligere se esse lupos rapaces sub uestimētis ouium: Ideo enim
 secure docent, atq; adeo pugnaciter instant, qd sese rectissima docere arbitren-
 tur, ita ut nisi dominus solus hic iudicet, nullus hominū iudicari possit. Vnde
 psal. iij. non alium iudicem nisi deum eis imprecatur, dicens: Iudica illos deus.
 Quāq; hodie sunt qui determinationibus Ecclesie (id est, unius hominis) tri

gitta.

Papa non era-
rat.

buant omnia, quasi impossibile sit ipsum errare.
 Vt sagittēt in obscuro rectos corde: id est, ut mactent oues. Impiorum enim
 doctrina, quia in populo dei uersatur, nō nisi pijs animas perdere quaerit, quā
 alio qui recta & simplici fide in deum uiuunt. Sicut in Galathis exemplū Apo-
 stolus posuit. Cibus enim eius electus est, ait Abacuk. j. Quid enim sit rectum
 cor, abunde dictum est psalmis præcedētibus, præsertim. vij. &. ix. In obscuro
 aliud uocabulum est, qd psalmo præcedente positum est: In occultis interficit
 innocentem. Hic enim significat caliginem, quæ arte, aut ingenio non fit, sed
 natura & usu uenit. Sicut si quis in nocte, & per tenebras imprudens uulnere
 tur: ubi non fecit obscuro, sed usus est obscuro malignus aduersarius qd modo
 & lupus nocte utitur ad oues inuadendas. Quare obscurum hoc loco, est ipsa
 ignorantia & simplicitas populi, exposita ad ludibriū pestiferis magistris. Sicut
 Apostolus, Ro. ul. Qui p. dulces sermones, & bonas dictiones corda seducit
 innocentum, qui cū sine iudicio sint prompti pro sua simplicitate credere oīa,
 quodlibet pro qlibet admittunt. Atq; hoc est, qd facit montiū aues & in getas
 consciētias, dū multa audiunt, & (ut Apłus hebræos præmonuit) doctrinis ua-
 rijs & peregrinis abducuntur, & alibi, Omni uero doctrinæ circūferunt. Hi enī
 omni spiritui (id est, uento) credunt contra sapientis consilium.

In doctores
malignos.

Odiolæ autem appellat arcum & sagittas, quæ mortifera sunt instrumenta,
 ad terrendos nos, & præmonēdos aduersus blāditias & speciem dogmatum.
 Non enim impij se arcum & sagittas habere putant: Sed plumas, puluillos, &
 ceruicalia (ut est apud Ezechielem, xij) loquuntur enim placentia & blandia,
 Quibus erudimur, ut mortiferum esse sciamus, quicquid docetur, quod nobis
 blanditur. Apparet enim blandum sensui & opinionis nostræ, sed reuera mor-
 tiferæ sagittæ sunt. Sicut Prouer. v. Fauus distillās labia meretricis, & nitidius
 oleo guttur eius, nouissima autē illius amara quasi absynthium, & acuta, quasi
 gladius biceps. Sicut e contra, Christi sagittæ sunt acutæ ad sensum, sed in no-
 uissimo quouis fauo dulciore, mortificant enim, ut uiuificent, illæ autem uiui-
 ficant, ut mortificent. Vt in Ezechiele, xij, dicitur: Violabant me ad populum
 meum, propter pugillum ordeī & fragmen panis, ut interficerēt animas quæ
 non moriuntur, & uiuificarent animas quæ non uiuunt, mentientes populo
 meo, credenti mendacijs. Quid est populum credere mendacijs, qd obscurum
 esse & simplicem populum ludibrio superstitionum expositum: Quare ut su-
 pra dictum est, Allegoriam uerborum, intelligamus & Allegoriam rerum no-
 bis indicare, qd aliud geritur, aliud uidetur, Plumæ & fauus uidentur dogmata
 Y iij fallacia,

Mortifera do-
ctrina quæ blā-
ditur.

fallacia, cum sint reuera arcus & sagittæ mortis; contra sagittæ Christi, mortem esse putantur instrumenta, cum sint uitæ. Quod autem dicit eos arcum intendisse & sagittam posuisse super neruum, hoc direxisse ad signum, studium eorum signat & impium zelum. Quia sicut ludæi cum cohorte uigilantior fuit contra Christum in obscuro noctis, quæ Apostolus pro Christo, qui etiam dormierunt: Ita pestilentes Doctores diligentissimi fuerunt, ac uiuunt pro populo, quin fere stertunt omnes, & dum dormiunt homines super seminat zizania inimicus homo. Quando enim tanta cura (nisi Apostolos exceperis & paucos successores) pro populo & salutari doctrina uigilant, quanta impij pro sua impietate uigilant: Nempe gloria & quæritus presentis uitæ fortius hos mouet, quæ illos gloria & honor uitæ futuræ. Dicit etiam Paulus, etiam pro suo tempore: Omnes quæruunt quæ sua sunt. Quanto magis hoc pro sequenti tempore dixisse, intelligendus est: Et hodie, quis est qui cura christum, quanta Apostolica sedis & hominum decreta prædicet: Nempe quæ in Christi doctrina sit, præsens ægestas, crux, ignominia: In hominum saluti lacry, gloria, opes, & uita. Siue ergo sagittas eorum in pharetra paratas, siue in per neruum positas, siue ad signum directas dixeris, idem studium intelligas, quo non frustra docere parant, sed, ut tægant & ad certum iactant, & plurimos in suam sententiam uulneratos trahant, adornant enim uerba sua, & ita colorant, magnificant, dilatant, instruunt, dirigunt, ut impossibile sit simplicem animam ipsi non capi. Exempla sunt manifesta, quæ taceo. Sat est uerbo intendendi & parandi & dirigendi, significari impiorum magistrorum nimiam diligentiam, qua cupiunt, quæ minime frustra loqui simplicibus, quin si unus est qui elabar, insaniunt. Sicut multos audiuimus nostra ætate.

Quoniam quæ perfecisti destruxerunt; Iustus autem quid fecit.

Hieronymus: Quoniam leges dissipatæ sunt. Quo uidemus uere psalmi per sagittas intelligere dogmata impiorum magistrorum, qui nunquam non sunt in populo dei. Sicut Petrus, i. dicit: Fuerunt uero & pseudoprophetae in populo, sicut & in uobis erunt magistri mendaces &c. Et Paulus Act. xx. Ego scio, quoniam intrabunt post discessionem meam, lupi rapaces in uos, non parcentes gregi. Et ex uobis ipsi surgent uiri loquentes peruersa, ut adducant discipulos post se. Hæc & multa alia terribilia nobis tanta cura prædicta, ridemus hodie securi, & quælibet docere miserum uulgum summa temeritate audemus. Intran, & inter nos surgunt mendaces magistri. Quis obsecro tutus esse potest?

Hebraeus proprie sic habet: Quoniam positiones euerterunt. Significat autem id uerbi, statuta, instituta, constructa, posita. Unde noster interpret non inepte molitus uidetur Antithesin. Quoniam quæ tu construxisti, illi destruxerunt. Quo modo Malach. i. Quod si dixerit Idumæa, destructi sumus, sed reuertentes ædificabimus, quæ destructa sunt. Hæc dicit dominus exercituum: Isti ædificabunt, & ego destruam. Et Isa. ix. Et sciet omnis populus Ephraim, & habitantes Samariam in superbia & magnitudine cordis, dicentes: Lateres ceciderunt, sed quadris lapidibus ædificabimus; Sycomoros succiderunt, sed cedros immutabimus.

Diximus autem supra psalmo. v. per structuram istam intelligi doctrinarum structuram. Sicut in turre Babylonis figuratum est, ubi semper dominus contra homines destruens quæ illi ædificant, & hi rursus destruens quæ ille ædificat.

Studii & zelus magistro in peccatis iiii.

Semper in populo dei sunt dogmata impiorum.